
Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

ՀԱՅՈՑ ՀԻՆ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔՆԵՐԸ

Ժորես Խաչատրյան – Քաղաքամայր Արտաշատը պատմահնագիտական հետազոտությունների լույսի ներքո	3
Օնիկ Խնկիկյան – Հայերի ծագման բալկանյան տեսությունը և հնագիտական տվյալները (մ. թ. ա. VI-IV հազ.)	37
Նիկոլայ Հովհաննիսյան – Տիգրան Մեծը և Հայկական կայսրությունը արաբական ժամանակակից պատմագիտության մեջ	55
Ռուբեն Մաֆրաստյան – Օսմանյան կայսրության 1915 թ. «Տեղահանության օրենքը»	72
Գայանե Մախմուրյան – Հայաստանի Հանրապետության դիվանագիտությունը 1920 թ. հունվար-ապրիլ ամիսներին (ռուսերեն)	82
Սուսաննա Հովհաննիսյան – Դրվագներ Հովհաննես Թումանյանի ազգային-հասարակական գործունեությունից (1905–1906 թթ.)	97
Գառնիկ Շախկյան – Ալեքսանդր Թամանյան և Արամայիս Երզնկյան	123
Ավիկ Բաահակյան – «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի հերոսը և հեղինակը	134

II

Արմեն Սարգսյան – Հանելուկի ժանրի դրսևորումները Պարույր Սևակի պոեզիայում	162
Նազելի Մարգարյան – Արշակ Չոպանյանը Հայնրիխ Հայնեի մասին	172
Հասմիկ Ամիրջանյան – Լոռին XVIII դ. վերջին – XIX դ. սկզբին և հայ-վրաց-ռուսական հարաբերությունները	180
Ասատուր Փաշայան – Ալեքսանդր Երիցյանը և իր «Վենետիկի Մխիթարեանք» աշխատությունը	196
Նաիրա Թամամյան – Գեղարվեստական խոսքի դրսևորումները Ստ. Օրբելյանի երկերում	203
Հերմինե Հարությունյան – Բայի դիմավոր ձևերը և դրանց գործառական առանձնահատկությունները Ստ. Օրբելյանի «Պատմութիւն տանն Սիսական» երկում	216
Արսեն Շահինյան (Մանկտ Պետերբուրգ) – Արաբների առաջին արշավանքները Հայաստան և հայ-բյուզանդական ջոկատների պատասխան արշավները (ժամանակագրական մի քանի ճշգրտումներ) (ռուսերեն)	224
Գրիգոր Օրդոյան – Հին և միջնադարյան կրկեսային խաղերի ձևաբանական առանձնահատկությունները	236

Ալվարդ Խաչատրյան – Արտալեզվական և լեզվական գործոնները հնագույն շրջանի բնիկ ու փոխառյալ հայոց իգական անձնանուններում	248
Թամար Հայրապետյան – Տոմարական և աստղաբաշխական պատկերացումները հայ ժողովրդական հեքիաթներում	257
Ռախսա Խաչատրյան – Առաջնապտղի ծիսախորհուրդն ու խաղող-գինի-կարաս գովերգությունները հայ ծիսերգային բանահյուսության մեջ	273

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բաբկեն Հարությունյան, Հայկ Հակոբյան – Ի. Ղարիբյան. Արծափ-Մեղրաձոր	287
Ռոբերտ Դավթյան – Աննա Ասատրյան. «Արշակ Բ» հայոց անդրանիկ օպերան	290
Էդուարդ Մկրտչյան – Գ. Բ. Թոսունյան. Գրաբարի բառարանագրությունը	294
Արամ Թովֆյան – Մայքլ Է. Սթոուն. Պարականոն, «անվավեր» երկեր և հայա-գիտական ուսումնասիրություններ (հոդվածների ընտրանի)	297
Գևորգ Թոսունյան – Ռ. Ս. Ղազարեան. Գրաբարի հոմանիշների բառարան	300

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Աելիտա Դոլուխանյան – Գիտության մեծ նվիրյալը (Հրաչ Բարթիկյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ)	303
Արդի հայ փիլիսոփայական մտքի մեծավաստակ երախտավորը. Ակադեմիկոս Համլետ Գևորգյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ: «Պատմա-բանասիրական հանդեսի» գլխավոր խմբագիր Ս. Հարությունյանի հարցազրույցը Հ. Գևորգյանի հետ	308
Ռոմանոս Սահակյան, Վարշամ Ավետյան – Ճարտարապետ-գիտնականը և քաղաքացին (Գառնիկ Շախկյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ)	315

ԼՐԱՏՈՒ

Սոնա Գրիգորյան, Գոռ Գևորգյան – ՀՀ ԳԱԱ արևելագիտության ինստիտուտի երիտասարդ արևելագետների հանրապետական XXVIII գիտական նստաշրջանը	319
Թամար Հայրապետյան – Շուշիի ազատագրման 15-րդ տարեդարձին նվիրված գիտաժողով	326

С О Д Е Р Ж А Н И Е

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

ДРЕВНИЕ АРМЯНСКИЕ СТОЛИЦЫ

Жорес Хачатрян – Столица Арташат в свете историко-археологических раскопок	3
---	---

Оник Хнхикян – Балканская концепция происхождения армян и археологические данные (VI–IV тыс. до н. э.)	37
Николай Оганесян – Тигран Великий и Армянская империя в современной арабской историографии	55
Рубен Сафрастян – “Закон о депортации” 1915 г. Османской империи	72
Гаянэ Махмуриян – Дипломатия Республики Армения в января-апреле 1920 г. (на русском языке)	82
Сусанна Ованесян – Эпизоды национально-общественной деятельности Ованеса Туманяна (1905–1906 гг.)	97
Гарник Шахкян – Александр Таманян и Арамаис Ерзнкян	123
Авик Исаакян – Герой поэмы “Абул Ала Маари” и ее автор	134

II

Армен Саркисян – Проявления жанра загадки в поэзии Паруйра Севака	162
Назели Маргарян – Аршак Чопанян о Генрихе Гейне	172
Асмик Амирджанян – Лори в конце XVIII – начале XIX в. и армяно-грузино-русские отношения	180
Асатур Пашаян – Александр Ерицян и его труд “Мхитаристы Венеции”	196
Наира Тамамян – Проявления художественной речи в произведениях Ст. Орбеляна	203
Эрмине Арутюнян – Личные формы глагола и особенности их использования в “Истории дома Сисакан” Ст. Орбеляна	216
Арсен Шагинян (Санкт-Петербург) – Первые нашествия арабов на Армению и ответные походы армяно-византийских отрядов (некоторые хронологические уточнения) (на русском языке)	224
Григор Ордоян – Морфологические особенности древних и средневековых цирковых игр	236
Алвард Хачатрян – Экстралингвистические и языковые факторы в исконных и заимствованных армянских женских антропонимах древнейшего периода	248
Тамар Айрапетян – Календарные и астрономические представления в армянских народных сказках	257
Раиса Хачатрян – Обряд первого плода и славение винограда–вина–караса в армянском ритуально-песенном фольклоре	273

РЕЦЕНЗИИ

Бабкен Арутюнян, Гайк Акопян – И. Гарибян. Арцап-Меградзор	287
Роберт Давтян – Анна Асатрян. “Аршак II” – первая армянская опера	290
Эдуард Мкртчян – Г. Б. Тосунян. Лексикография грабара	294
Арам Топчян – Майкл Э. Стоун. Апокрифы, псевдоэпиграфика и арменоведческие исследования (избранные статьи)	297
Геворг Тосунян – Р. С. Казареан. Словарь синонимов в грабаре	300

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Աэлита Долуханян – Большой подвижник науки (к 80-летию со дня рождения Рача Бартияна)	303
Заслуженный представитель современной армянской философской мысли. К 80-летию со дня рождения академика Гамлета Геворкяна. Интервью главного редактора “Историко-филологического журнала” С. Арутюняна с Г. Геворкяном	308
Романос Саакян, Варшам Аветян – Архитектор-ученый и гражданин (к 70-летию со дня рождения Гарника Шахкяна)	315

ХРОНИКА

Сона Григорян, Гор Геворкян – XXVIII Республиканская научная сессия молодых востоковедов Института востоковедения НАН РА	319
Тамар Айрапетян – Научная сессия, посвященная 15-летию освобождения Шуши	326

C O N T E N T S

ARTICLES, REPORTS

I

ARMENIAN ANCIENT CAPITALS

Zhores Khachatryan – The Capital City of Artashat in the Light of Historical-archaeological Excavations	3
Onik Khnkikyan – The Balkan Conception of Armenians’ Origin and the Archaeological Data (the 6th – 4th millennia B.C.)	37
Nikolay Hovhannisyan – Tigran the Great and the Armenian Empire in the Contemporary Arab Historiography	55
Ruben Safrastyan – The Ottoman Empire’s “Deportation Law” of 1915	72
Gayane Makhmourian – Diplomacy of the Republic of Armenia in January-April of 1920 (in Russian)	82
Susanna Hovhannisyan – Fragments of Hovhannes Toumanyán’s National-public Activities (1905-1906)	97
Garnik Shakhkhan – Alexander Tamanyan and Aramayis Yernknyan	123
Avik Isahakyan – The Character of the Poem “Abool-Ala-Mahari” and its Author	134

II

Armen Sargsyan – The Displays of Riddle Genre in Paruyr Sevak’s Writings	162
Nazeli Margaryan – Arshak Chopanyan about Heinrich Heine	172

Hasmik Amirjanyan – Lori at the End of the 18th – at the Beginning of the 19th Century and Armenian-Georgian-Russian Relations	180
Asatur Pashayan – Alexander Yeritsyan and his Work “The Mekhitarists of Venice”	196
Naira Tamamyanyan – The Displays of Artistic Speech in S. Orbelyan’s Works	203
Hermine Harutyunyan – Personal Forms of Verbs and Peculiarities of their Use in S. Orbelyan’s “History of the Sisakan House”	216
Arsen Shahinyan (St. Petersburg) – The Arabs’ First Invasions of Armenia and Retaliatory Campaigns of Armenian-Byzantine Detachments (some chronological definitions) (in Russian)	224
Grigor Ordoyan – Morphological Peculiarities of Ancient and Medieval Circus Games	236
Alvard Khachatryan – Extralinguistic and Linguistic Factors of Ancient Armenian Original and Adopted Feminine Antroponyms	248
Tamar Hayrapetyan – Calendar and Astronomical Ideas in Armenian Fairy Tales	257
Raisa Khachatryan – The First Fruit Rite and the Grape-Wine-Karas Eulogy in Armenian Ritual Songs	273

BOOK REVIEWS

Babken Harutyunyan, Hayk Hakobyan – I.Gharibyan. Artsap-Meghradzor	287
Robert Davtyan – Anna Asatryan. The First Armenian Opera - “Arshak II”	290
Edward Mkrtchyan – G. B. Tosunyan. Lexicography of Grabar	294
Aram Topchyan – Michael E. Stone. Apocrypha, Pseudepigrapha and Armenian Studies (collected papers)	297
Gevorg Tosunyan – R.S.Ghazarean. Dictionary of Synonyms of Grabar	300

OUR JUBILEES

Aelita Dolukhanyan – Great Devotee of Science (to Hrach Bartikyan’s 80th birth anniversary)	303
Distinguished Representative of Modern Armenian Philosophical Thought. To Academician Hamlet Gevorgyan’s 80th Birth Anniversary. The Interview of the Editor-in-chief of “Patma-Banasirakan Handes” S. Harutyunyan with H. Gevorgyan	308
Romanos Sahakyan, Varsham Avetyan – Architect-Scientist and Citizen (to Garnik Shakhkanyan’s 70th birth anniversary)	315

NEWS

Sona Grigoryan, Gor Gevorgyan – The 28th Republican Scientific Session of Young Orientalists of the Institute of Oriental Studies of NAS RA	319
Tamar Hayrapetyan – Scientific Session on the 15th Anniversary of Liberation of Shushi ...	326